

KARLSBORG

Finanspolicy

Gäller för:	Samtliga förvaltningar
Diarienummer:	2025-131
Beslutande:	Kommunfullmäktige
Datum för beslut:	2024-09-16
Paragraf i protokoll:	§ 112
Gäller från och med:	2024-09-16
Dokumentansvar:	Ekonomichef
Aktualitetsprövning:	Ska ske under första året av varje mandatperiod.

Innehåll

INLEDNING	3
FINANSPOLICYNS SYFTE OCH OMFATTNING	3
Syftet med denna finanspolicy	3
Finansverksamhetens mål	3
ORGANISATION OCH ANSVARFÖRDELNING	4
Kommunfullmäktiges ansvar	4
Kommunstyrelsens ansvar	4
Ekonomienhetens ansvar	4
De kommunala bolagens ansvar	5
LIKVIDITET OCH BETALNINGSBEREDSKAP	5
Koncernkonto	5
FINANSIERING	6
Riskhantering	6
Refinansierings- och kapitalrisk	6
Ränterisk	6
Valutarisk	7
Derivat	7
Kredit- och motpartsrisk	7
Operativ risk	7
HÅLLBARHET	8
BORGENSÅTAGANDE	8
Riskbedömning	8
Löptider och försäkring	9
Borgensavgift	9
Checkräkningskredit	9
RAPPORTERING OCH KONTROLL	9

MOTPARTER OCH INSTRUMENT FÖR UPPLÅNING	10
MOTPARTER OCH INSTRUMENT FÖR DERIVAT	10
MOTPARTER OCH INSTRUMENT FÖR PLACERING.....	11

Inledning

Enligt kommunallagen, 11 kap. 3 §, skall kommunalfullmäktige besluta om riktlinjerna för medelsförvaltningen. Sådana föreskrifter bör även avse placering och upplåning av medel liksom sådana organisatoriska regleringar som kan behövas.

Finanspolicyns syfte och omfattning

Denna finanspolicy anger ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten inom kommunen skall bedrivas. Med finansverksamhet avses likviditetsförvaltning och finansiering. De kommunala bolagen inom kommunkoncernen ska, om inte hinder till följd av särskild lagstiftning för bolag finns, följa denna policy. För förvaltningen av kommunens pensionsmedel finns en särskild policy fastställd av kommunfullmäktige.

Syftet med denna finanspolicy

- Fastställa finansverksamhetens mål
- Fastställa ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten skall organiseras
- Fastställa ramar och riktlinjer för begränsning av de finansiella risker som förekommer i finansverksamheten
- Fastställa ramar och riktlinjer för rapportering och uppföljning av finansverksamheten

Finansverksamhetens mål

- Säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt
- Inom finanspolicyns ramar och riktlinjer minimera kommunens räntekostnader
- Säkerställa att finansverksamheten bedrivs med en god intern kontroll

Organisation och ansvarsfördelning

Nedan framgår fördelningen av ansvar mellan kommunfullmäktige respektive kommunstyrelse. Delegering av beslutsrätt från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen framgår av kommunstyrelsens reglemente. Delegering av beslutsrätt från kommunstyrelsen till delegat framgår av kommunstyrelsens delegeringsförteckning.

Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige skall årligen i samband med budgetbeslut fatta beslut om:

- Finanspolicy med eventuella revideringar
- Beloppsramar för kommunens kontokrediter och lånelöften under kommande budgetår
- Beloppsramar för kommunens nyupplåning under kommande budgetår
- Beloppsramar för kommunens omsättning av lån under kommande budgetår
- Beloppsramar och villkor för borgen till kommunens företag under kommande budgetår

Kommunstyrelsens ansvar

- Årligen, eller vid behov, lämna förslag till kommunfullmäktige om revideringar av kommunens finanspolicy
- Utarbeta riktlinjer för den operativa finansverksamheten som säkerställer en god intern kontroll och att reglerna i kommunens finanspolicy efterlevs
- Besluta om tillfälliga och mindre omfattande avsteg från finanspolicyen om särskilda skäl föreligger. Eventuella avsteg ska rapporteras vid nästa rapporteringstillfälle till kommunfullmäktige

Ekonomienhetens ansvar

Kommunstyrelsens förvaltningsorganisation svarar genom ekonomienheten för kommunens finansfunktion vilket innebär följande:

- Placering av kommunens likviditet

- Verkställa upplåning
- Bevaka utvecklingen på de finansiella marknaderna
- Vid behov bistå de kommunägda bolagen i finansiella frågor (till exempel upphandling av lån)
- Administration och samordning av koncernkoncernens betalningsströmmar genom koncernkontosystemet (omfattar även de kommunägda bolagen)
- Övergripande ansvar för kommunens finansiella verksamhet

De kommunala bolagens ansvar

Respektive bolagsstyrelse har ett självständigt ansvar för bolagets finansiella verksamheter och risker.

Likviditet och betalningsberedskap

Organisationen skall ha tillgängliga likvida medel till förfogande som motsvarar en betalningsberedskap för löpande utgifter samt för budgeterade investeringar och amorteringar. För löpande utgifter bör betalningsberedskapen minst omfatta den genomsnittliga periodiciteten för en månad. Det innebär att bruttointäkter för minst en månad bör finnas i betalningsberedskap för löpande utgifter. Likviditetsöverskott som inte är tillfälligt, utöver den likviditet som erfordras för att upprätthålla ovanstående betalningsberedskap, bör användas för att amortera organisationens låneskuld. Förvaltning av nödvändig likviditet samt tillfälliga överskottsmedel ska huvudsakligen ske via kommunens koncernkonto.

Koncernkonto

Kommunens nämnder/ förvaltningar och de kommunägda bolagen ingår i koncernkontosystemet. Nämnderna/ förvaltningarna får inte utan ekonomienhetens tillstånd öppna andra konton. Genom koncernkontot kvittas in- och utbetalningar mot varandra. Därigenom undviks kortfristig upplåning och koncernen erhåller en bättre förräntning på sina likvida medel. Undantag från ovanstående regler gäller vid hantering av externa medel såsom donationsmedel. Dessa medel ska ligga utanför koncernkontot. Kommunfullmäktige beslutar, i samband med budget och verksamhetsplanen, om rörelsekreditens maximala storlek. Denna nivå gäller fram till dess att kommunfullmäktige fattar nytt beslut.

För att täcka kommunens omkostnader samt åstadkomma marknadsmässiga villkor för de bolag som verkar i konkurrens med privata bolag påförs en avgift för nyttjad rörelsekredit motsvarande borgensavgiften. Upplåning till de kommunägda företagen sker på den öppna marknaden efter att borgensåtagande beslutats. Ekonomienheten bistår de kommunala bolagen vid behov.

Finansiering

Den övergripande målsättningen för skuldhanteringen är att minimera koncernens upplåningskostnader med beaktande av räntekostnad och risk samt att trygga finansieringen på lång och kort sikt. Genom att skapa en stabilitet i de framtida räntekostnaderna ges möjlighet att anpassa verksamheten till nya räntelägen.

Riskhantering

Att bedriva en aktiv finansverksamhet är förknippat med ett visst risktagande. Nedan beskrivs de huvudsakliga riskerna som kan uppkomma i kommunkoncernens finansverksamhet. Kommunfullmäktige fattar årligen beslut om ramar för kontokrediter och långfristig upplåning i form av ramar för nyupplåning och omsättning av lån som ska gälla för det kommande budgetåret. Beslut att ingå avtal om finansiell leasing ska fattas av kommunfullmäktige.

Refinansierings- och kapitalrisk

Med refinansieringsrisk avses att vid varje givet tillfälle inte få tillgång till nödvändig finansiering för befintliga eller nya lån eller att refinansiering endast kan ske med ökade kostnader som följd. En kort kapitalbindningstid medför en större exponering mot volatilitet i kapitalkostnad. Refinansieringsrisken hanteras genom att kapitalbindning på upplåning sprids på olika löptider. Kommunkoncernens skuldportfölj ska vara strukturerad på ett sådant sätt att kapitalförfallen sprids över tid. Den genomsnittliga kapitalbindningstiden får inte understiga 2 år och inte överstiga 3,5 år.

Ränterisk

Med ränterisk avses risken att förändringar i marknadsräntan påverkar kommunkoncernens räntenetto negativt. En kort räntebindningstid medför en större exponering mot volatilitet i ränta. Ränterisken hanteras genom att räntebindning på upplåning sprids på olika löptider, antingen direkt via låneavtal eller genom räntederivat.

Kommunkoncernens skuldportfölj ska vara strukturerad på ett sådant sätt att ränteförfallen sprids över tid. Den genomsnittliga räntebindningstiden får inte understiga 2 år och inte överstiga 3,5 år.

Valutarisk

Risken att en utländsk valutas värde förändras i förhållande till den svenska kronan. Med lån eller placeringar i andra valutor kan därför lånet bli dyrare eller placeringen värd mindre när valutorna rör sig. Placering och upplåning i annan valuta än svenska kronor är inte tillåten. Betalningsflöden i utländsk valuta skall kurs säkras om de uppgår till ett motvärde motsvarande minst en miljon kronor.

Derivat

Derivatinstrument är finansiella instrument vars värde eller pris baseras på värdet av en underliggande tillgång. Räntederivat används för att omvandla rörlig ränta till fast ränta eller fast ränta till rörlig ränta. Godkända derivatinstrument och motparter, se motparter och instrument för upplåning. Får endast användas för att förändra eller eliminera de ränterisker som uppstår i kommunkoncernen och ska därför alltid vara kopplade till underliggande exponering. Framtida upplåning för planerade investeringar får säkras. Endast sådana derivatinstrument eller kombinationer av instrument får användas där finansfunktionen har god insikt om instrumentets funktion, prissättning och risker. Användandet av derivatinstrument förutsätter också administrativa rutiner för att hantera dessa affärer.

Kredit- och motpartsrisk

Med kreditrisk avses risken för att en låntagare vid utlåning/placering inte kan fullgöra sina förpliktelser. Med motpartsrisk menas risken för att drabbas av förluster främst på grund av att en motpart i en affär inte kan fullgöra sina förpliktelser. Riskerna hanteras genom att ställa krav på motparternas kreditvärdighet samt genom att sprida avtalen på flera motparter. Se godkända motparter och instrument för upplåning och derivat.

Operativ risk

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av bristfälliga interna processer, mänskliga fel, felaktiga system, brottslig verksamhet eller externa händelser. Riskerna begränsas genom att ha väldokumenterade rutiner och en organisation för finansverksamheten som är personoberoende. Kommunkoncernen ska ha en för verksamheten anpassad kompetens och bemanning där dualitetsprincipen tillämpas.

Hållbarhet

Arbetet med hållbar utveckling är integrerat i verksamheten och skapar långsiktiga lösningar ur såväl ekonomiska, klimat, miljömässiga och sociala dimensioner. Vid finansiering av investeringar förordas, när möjligt, finansieringsalternativ som utöver goda ekonomiska villkor innehåller klimat, miljömässiga och sociala dimensioner. På så sätt stärks möjligheterna att bidra till en god samhällsutveckling.

Borgensåtagande

I enlighet med denna policy kan kommunen gå i borgen eller ta på sig andra ansvarsförbindelser. Ett borgensåtagande innebär en kreditrisk för kommunen, eftersom kommunen åtar sig att fullfölja betalningsförpliktelser för låntagarens räkning om denne inte i utsatt tid kan reglera sin skuld. För kommunal borgen gäller, i varje enskilt ärende, beslut av kommunfullmäktige samt eventuella riktlinjer för borgensåtagandet. Kommunal borgen kan beviljas för lån till:

- Kommunala bolag där kommunen har ett väsentligt inflytande, eller utöver ett rättsligt bestämmande inflytande (ägarandel minst 30 % och åtagande i relation till ägarandel)
- Kommunalförbund där kommunen är medlem
- Solidarisk borgen i Kommuninvest Sverige AB
- Undantag kan beviljas under förutsättning att investeringen är av strategiskt intresse för kommunen. Denna typ av borgensåtagande ska om möjligt vara återförsäkrat genom inteckning i inventarier eller fastigheter i gäldenärens ägo

Riskbedömning

En riskanalys ska göras som underlag för bedömning av vilken risk kommunen ikläder sig vid ett nytt borgensåtagande. Innan kommunen beslutar om borgen ska låntagarens kreditvärdighet prövas. Kommunen ska även pröva vilken betydelse ett infriande av borgensåtagandet kan få för kommunens ekonomi samt i vilken utsträckning borgensåtagandet påverkar kommunens kostnader på egen upplåning. Därutöver krävs att låntagaren har skött sina betalningar och övriga åtaganden till kommunen och andra fordringsägare. Borgen får inte lämnas för lån i utländsk valuta.

Löptider och försäkring

Ursprungliga löptider och övriga lånevillkor får inte ändras utan kommunens medgivande. Investeringar som finansieras med borgenslån ska vara betryggande försäkrade. Kommunen ska under borgensåtagandets giltighetstid hållas underrättad om att försäkring finns i tillräcklig omfattning.

Borgensavgift

När ett bolag lånar med kommunal borgen som säkerhet får bolaget en lägre ränta än det annars skulle fått tack vare den höga säkerhet en kommunal borgen innebär. Detta ger det kommunala bolaget en konkurrensfördel, gentemot privata aktörer. Enligt riktlinjerna i EU:s statsstödsregler bör därför en borgensavgift tas ut så att krediten inte anses som ett stöd. Den kommunala borgensavgiften bör motsvara skillnaden mellan marknadsräntan bolaget skulle fått utan kommunal borgen och den räntesats som erhålls tack vare kommunal borgen.

För de kommunala bolagen skall det tas ut en differentierad borgensavgift. För Karlsborgs Energi AB och AB Karlsborgsbostäder är borgensavgiften 0,35 procent. För övriga kommunala bolag är borgensavgiften 0,25 procent.

Borgensavgiften ska tas ut årligen på beslutat borgensbelopp och debiteras utan dröjsmål efter kommunfullmäktiges beslut. Ar ett betalas borgensavgift i förhållande till hur stor del av året beslutet avser. Följande år debiteras borgensavgiften senast den 1 april. Underlaget för debitering av borgensavgift baseras på kvarstående låneskuld vid närmast föregående årsskifte.

Checkräkningskredit

Kommunkoncernen har en gemensam checkräkningskredit som kan nyttjas av kommunen och samtliga helägda dotterbolag. I likhet med reglerna för borgensavgift så läggs samma differentierade procentuella avgift på bankens ränta när bolagen utnyttjar den gemensamma checkräkningskrediten.

Rapportering och kontroll

- Kommunstyrelsen skall två gånger per år, vid delårs- och årsbokslut, lämna en rapport till kommunfullmäktige avseende kommunens finansverksamhet
- Rapporteringen till kommunfullmäktige ska ge information om koncernens finansiella exponering och risk samt säkerställa att finanspolicyns följs

- Kommunstyrelsen skall upprätta regler och ramar som styr befogenheter och ansvar, samt upprätta en arbetsinstruktion om det anses lämpligt.

Motparter och instrument för upplåning

Flera långgivare bör eftersträvas. Enskild långgivare bör ej representera mer än 50 % av den vid varje tidpunkt totala skuldvolymen, undantag kan dock göras för Kommuninvest i Sverige AB.

Tillåtna instrument: fasta lån, rörliga lån, tillsvidarelån, checkkredit och byggnadskreditiv. Tillåtna motparter:

- Banker med svensk bankoktroj
- Svenska kommuner och regioner
- Kreditmarknadsbolag (SBAB med flera)
- Svenska Försäkringsbolag
- Kommuninvest i Sverige AB
- Nordiska Investeringsbanken
- Europeiska Investeringsbanken

Motparter och instrument för derivat

Flera motparter bör eftersträvas. Tillåtna motparter:

- Nordea
- Swedbank
- SEB
- Handelsbanken
- Danske Bank

Tillåtna instrument:

- Ränteswappar
- Ränteterminer
- FRA

- Räntetak
- Rântegolv

Motparter och instrument för placering

Tillåtna motparter:

- Banker med svensk bankkottroj
- Kreditmarknadsbolag (SBAB m.fl.)

Tillåtna instrument:

- Koncernintern inlåning och bankinlåning